

FORN VÄNNEN

JOURNAL OF
SWEDISH ANTIQUARIAN
RESEARCH

Neolitiska "paleolitica"

Hansen, Folke

Fornvännen 24, 247-249

http://kulturarvsdata.se/raa/fornvannen/html/1929_247

Ingår i: samlar.raa.se

Smärre meddelanden.

Neolitiska "paleolitica".

Inom ett område av några få tunnland i södra Skåne, inom Östratorps socken, ha under de senaste åren tillvaratagits ett antal primitivt arbetade

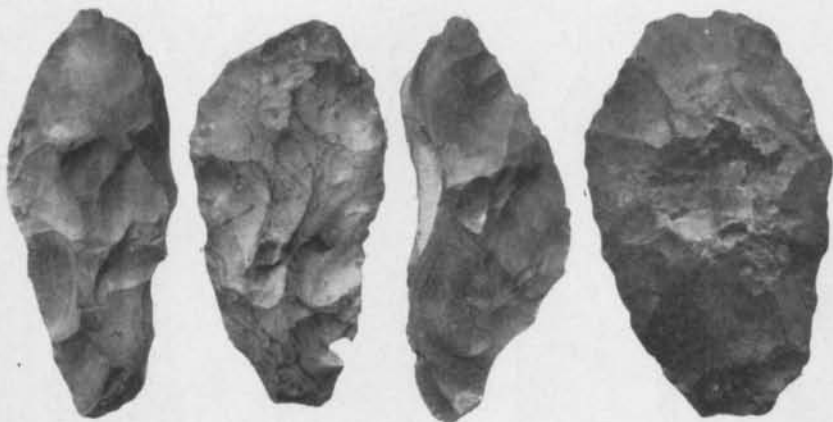

Fig. 102.

Fig. 103.

flintor. Närmare bestämt ligger området söder om Östratorps kyrka, på krönet och slutningen inåt landet av den här ganska svagt markerade Järavallen. Söder om "Strandvägen", som går på Järavallens krön, torde endast ett eller annat föremål av ifrågavarande typer ha hittats. De flesta ha tillvaratagits ett femtiotal meter eller något mera norr om nämnda strand-

väg. Det är kyrkoherden i församlingen Olof Olsson, som har förtjänsten av att ha påträffat denna fyndplats och som tillvaratagit de flesta av de till ett åttiotal uppgående flintorna av primitiv art. — Redan för ett eller annat år sedan blev förf. av nämnde Olsson uppmärksamgjord på fynden och har med anledning därav gjort ett par besök på platsen för att göra vissa iakttagelser rörande den förmodade verkstadsplatsens utsträckning m. m. Därvid ha endast ett par icke särdeles väl arbetade flintor av tidigare funna typer tillvaratagits. Något kulturlager finnes ej. Alla flintor ha hittats strödda ut över fältet. De flesta ha kommit i dagen på våren efter en kraftig sandstorm. Terrängen utgöres nämligen av flygsand.

Fig. 104.

Inom de tillvaratagna flintorna kan man framför allt särskilja ett mandelformigt redskap. Av typ fig. 102 har ett femtontal hittats. Deras längd äro några och tjugo cm. De äro något osymmetriska och påminna mycket om Västeuropas rena paleolitica. Flintorna äro groft tillslagna, utan egentlig retuschering. De flesta ha en del av kalkskorpan bevarad. Bland flintorna finnas även de i fig. 103 avbildade "coups de poing", präktiga handkilar av paleolitisk typ.

Betraktar man endast de här avbildade flintorna av mandelformig typ och av typ coup de poing, så skulle man vara frestad tro, att vi här funnit en verkstad från en mycket avlägsen tid. Man skulle vilja betrakta de gjorda fynden som några de äldsta i vårt land.

Men dessa flintor böra inte ses fristående från de andra på platsen gjorda fynden. Dessa senare utgöras av föremål av mest skilda slag (fig. 104).

Vi ha föremål, som med all visshet äro förarbeten till yngre stenålderns spjutspetsar och dolkar, andra förarbeten till som det synes sågar, andra förarbeten till tjocknackiga yxor o. s. v. Med de nämnda mandelformiga flintorna som utgångspunkt kan man lägga upp en vacker typologisk serie föremål, som har sin "slutterm" inom flera av yngre stenålderns vanligaste fornsaksformer. Redan detta synes förf. tyda på, att vi här ha en verkstadsplats från yngre stenåldern ehuru av ganska egenartat slag. — Likhet i typ får inte vara enbart bestämmande vid datering av ett fornyfynd.

Det är långt ifrån alla förarbeten till yngre stenålderns redskap, som ha den primitiva bearbetningen, som vi sett hos nämnda Östratorps-flintor. Den primitiva bearbetningen sammanhänger med materialet. Samtliga å nämnda fyndställe i Östratorp hittade redskap äro nämligen förfärdigade av flinta, som brutits i grannskapet. Denna flinta, Östratorps-flintan, är en synnerligen dålig kalkflinta, som inte tillåter finare arbeten.

Förf. uppfattar fyndstället i Östratorp som en verkstadsplats från yngre stenåldern. Flintornas paleolitiska karaktär är endast skenbar, beroende på materialet. — Östratorp är en flintrik ort, varför man har all anledning att finna flera liknande fyndplatser. Det skulle givetvis vara av stort vetenskapligt värde att få området närmare genomforskat. Detta torde också bli fallet under de närmaste åren. Förf. ämnar nämligen snarast möjligt fortsätta den påbörjade undersökningen.

Folke Hansen.

Litteratur och kritik.

Smålands ortnamn.

En protest.

I Fornvännens första häfte för år 1929 har geologen Erik Granlund publicerat en uppsats med titeln: "Ortnamnen i Smålands bebyggelsehistoria."

Som ett typiskt exempel på förf:s sätt att citera och referera av mig i tryck framställda meningar må följande passus återges in extenso: "Det i bevisföringen om floderna som kulturspridare ivrigast framförda exemplet torde vara Lagadalen. Sahlgren illustrerar detta exempel med ett stort antal kartor över olika ortnamns utbredning såsom -köp, -lev, -lösa m. fl. och anser sig därmed bevisa Lagastigens utomordentliga betydelse som kulturspridare redan under förhistorisk tid, ja 'mähända redan under stenåldern'" (s. 40). Vi skola nu se till vad jag i verkligheten sagt i den av Granlund anförda uppsatsen "Forntida svenska kulturprovinser och kulturvägar" (Rig 1920). Till att börja med vänder jag mig mot förut framställda meningar om att namnen på *-löv*, *-lösa*, *-inge*, *-vin*, *-tuna*, *-hem* skulle kunna härröra från stenåldern och bronsåldern. Jag avslutar detta parti med: "Så vitt jag kan se har åtminstone hittills intet bevis framkommit som tvingar till anta-